

บทที่ 3

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

อาจารย์ณวดี เรืองรัตนเมธี

บทที่ 3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

ตช.2
(1 ชั่วโมง)

เรื่องที่

- 3.1 ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันภัยต่อ
- 3.2 องค์ประกอบและหลักการที่สำคัญของสัญญาประกันภัยต่อ
- 3.3 วิธีและประเภทของการประกันภัยต่อ

แนวคิด

1. การประกันภัยต่อ หมายถึงการที่บริษัทประกันภัยโอนส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของการเสี่ยงภัยที่ได้รับประกันภัยเอาไว้ไปให้บริษัทอื่น การประกันภัยต่อมีบทบาทที่สำคัญในธุรกิจการประกันภัยค่อนข้างมาก บริษัทประกันภัยส่วนใหญ่ต้องบริหารความเสี่ยงด้วยการประกันภัยต่อ เพราะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันการสูญเสีย/เสียหายในภัยใหญ่และลดความเสียหายจากมหันตภัย และเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการรับประกันภัยของบริษัทเอาประกันภัยต่อ
2. องค์ประกอบที่สำคัญของสัญญาประกันภัยต่อนั้นประกอบด้วย คำเสนอ คำสนอง คำสัญญาต่างตอบแทน และเจตนาที่จะก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องศึกษาหลักการสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในการเอาประกันภัยต่อและเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัยต่อเพื่อนำมาจัดการประกันภัยต่อในรูปแบบของสัญญาประกันภัยต่อ
3. ในการจัดการประกันภัยต่อ บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถเลือกวิธีการประกันภัยต่อได้หลายวิธี และสามารถทำสัญญาประกันภัยต่อได้หลากหลายประเภท ขึ้นอยู่ลักษณะของภัย นโยบายการประกันภัยต่อของบริษัท ตลอดจนประสบการณ์และความสามารถในการรับประกันภัยไว้เอง

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาบทที่ 3 จบแล้ว ผู้ศึกษาสามารถ

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันภัยต่อได้
2. อธิบายองค์ประกอบและหลักการที่สำคัญของสัญญาประกันภัยต่อได้
3. อธิบายวิธีและประเภทของการประกันภัยต่อได้

เรื่องที่ 3.1

ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประกันภัยต่อ

การประกันภัยต่อเป็นหนึ่งในเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงของบริษัทประกันชีวิต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในธุรกิจประกันชีวิตควรเข้าใจถึงการบริหารความเสี่ยงนี้เพื่อสร้างความมั่นใจในความสามารถในการรับประกันภัยและความมั่นคงของบริษัทประกันชีวิต

1. ความหมายของการประกันภัยต่อ

คำจำกัดความของการประกันภัยต่อจากผู้เขียนหลายท่าน ได้รวบรวมความหมายที่คล้ายคลึงกัน ได้ดังนี้

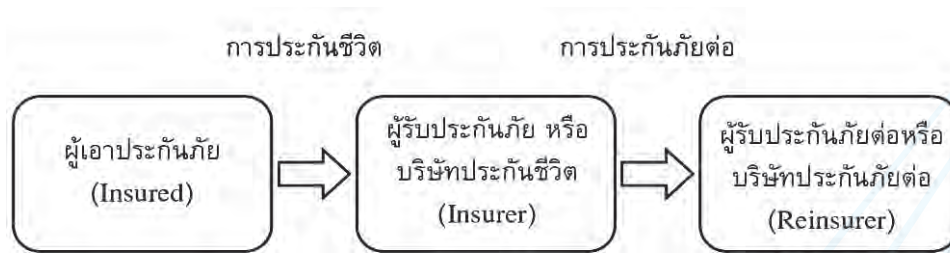
1) การประกันภัยต่อ (Reinsurance) เป็นการเอาประกันภัยสำหรับผู้รับประกันภัย โดยเป็นข้อตกลงระหว่างผู้รับประกันภัย (Insurer) ในฐานะที่เป็นบริษัทเอาประกันภัยต่อ (Reinsured) กับบริษัทรับประกันภัยต่อ (Reinsurer) โดยบริษัทรับประกันภัยต่อตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมแก่บริษัทเอาประกันภัยต่อสำหรับการประกันชีวิตที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขของสัญญาประกันภัยต่อที่ได้ทำไว้แล้ว ในทางกลับกัน บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องจ่ายค่าตอบแทนในรูปของค่าเบี้ยประกันภัยต่อ (Reinsurance Premium) ให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อ ซึ่งผู้รับประกันภัยจะเอาประกันภัยต่อสำหรับความเสี่ยงในส่วนที่บริษัทไม่สามารถเก็บไว้เองหรือไม่ต้องการจะเก็บไว้เอง

2) การประกันภัยต่อ เป็นสัญญาซึ่งบริษัทรับประกันภัยต่อตกลงที่จะรับเสี่ยงภัยบางส่วนหรือทั้งหมดซึ่งบริษัทเอาประกันภัยต่อ (ในฐานะที่เป็นผู้รับประกันภัย) ได้รับความเสี่ยงไว้ก่อนแล้วและมีภาระผูกพันโดยตรงต่อผู้เอาประกันภัย โดยบริษัทรับประกันภัยต่อจะได้รับเบี้ยประกันภัยต่อจำนวนหนึ่ง เป็นการตอบแทนสำหรับการตกลงที่จะชดใช้ค่าสินไหมบางส่วนหรือทั้งหมดที่เกิดขึ้นกับภัยที่รับประกันภัยต่อไว้แล้วตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันไว้

การประกันภัยต่อเป็นสัญญาระหว่างบริษัทรับประกันภัยต่อกับบริษัทเอาประกันภัยต่อเท่านั้น บริษัทรับประกันภัยต่อไม่มีภาระผูกพันตามกฎหมายกับผู้เอาประกันภัยแต่อย่างใด ความเสี่ยงที่สามารถจะรับประกันภัยได้ก็สามารถจะเอาประกันภัยต่อโดยผู้รับประกันภัยได้เช่นเดียวกัน โดยบริษัทประกันชีวิตสามารถโอนความเสี่ยงบางส่วนหรือทั้งหมดที่ได้รับประกันภัยไว้ไปยังบริษัทรับประกันภัยต่ออีกรายหนึ่งหรือไปยังบริษัทรับประกันภัยต่อ

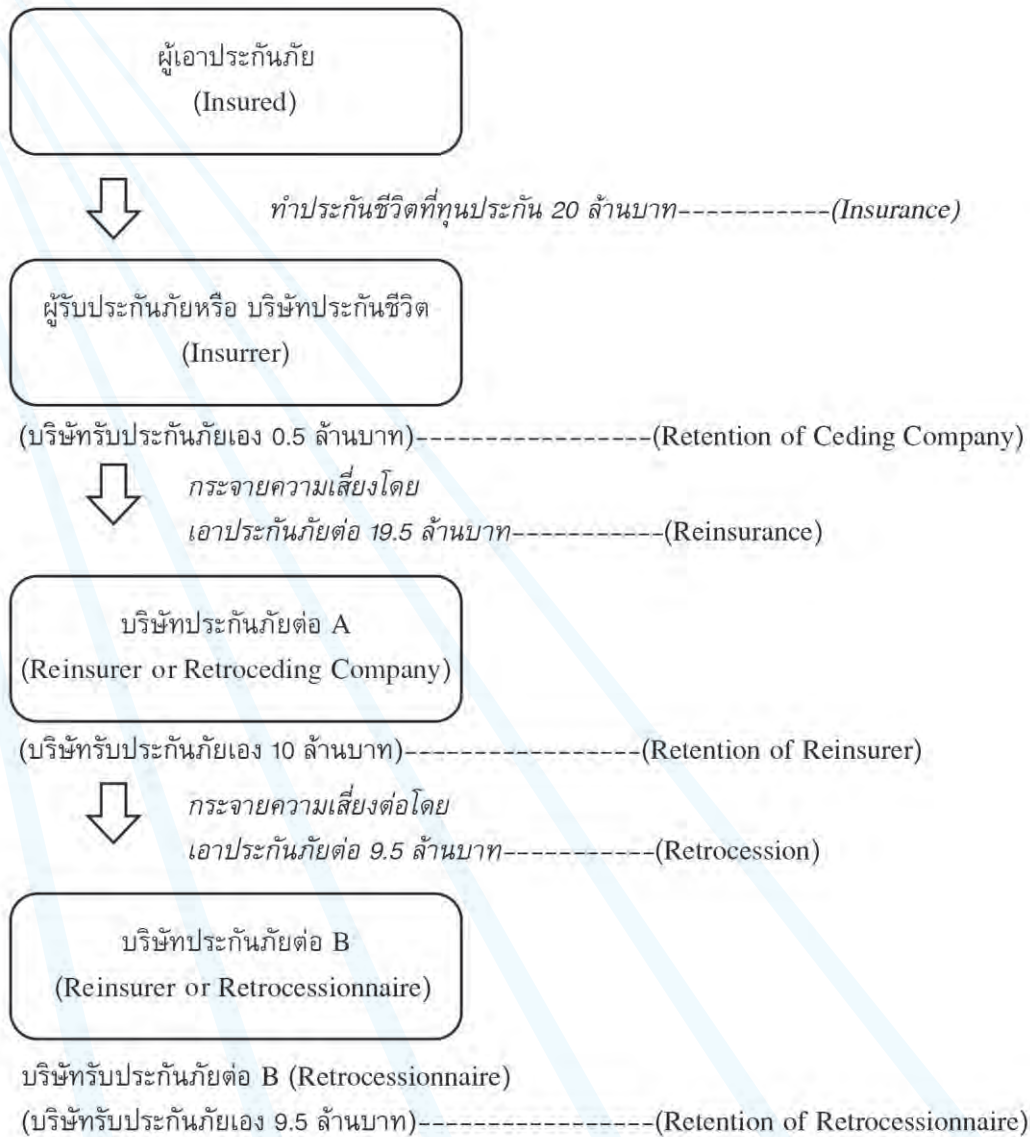
การประกันภัยต่อจะช่วยให้มีการกระจายความเสี่ยงที่บริษัทประกันชีวิตหรือผู้รับประกันภัยเผชิญอยู่ออกไป นอกจากนี้การประกันภัยต่อจะช่วยลดความสูญเสียของผู้รับประกันภัยจากมหันตภัย ซึ่งเป็นความสูญเสียที่มีมูลค่าสูงจากเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดหรือจากผู้เอาประกันภัยรายหนึ่งรายใดได้ ดังนั้นบริษัทประกันชีวิตหรือผู้รับประกันภัยจึงพยายามที่จะลดความเสี่ยงในส่วนที่ต้องรับผิดชอบโดยสามารถที่จะเอาประกันภัยต่อบางส่วนไปยังผู้รับประกันภัยต่อรายเดียวหรือหลายรายก็ได้ดังในภาพที่ 3.1 เพื่อการกระจายความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย

3-4 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

ภาพที่ 3.1 แสดงการกระจายความเสี่ยงของบริษัทประกันภัย

โดยสรุปแล้ว การประกันภัยต่อ คือ การที่บริษัทประกันภัยโอนส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของการเสี่ยงภัยที่ได้รับประกันภัยเอาไว้ให้บริษัทอื่น บริษัทที่โอนการเสี่ยงภัยให้บริษัทอื่น เรียกว่า บริษัทเอาประกันภัยต่อ (Insurer or Ceding Company) บริษัทประกันภัยที่รับการประกันภัยต่อไว้ เรียกว่า บริษัทรับประกันภัยต่อ (Reinsurer) และ การที่บริษัทประกันภัยรับเสี่ยงภัยไว้เองคือ การรับเสี่ยงภัยไว้ (Retention) ในบางกรณีผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) อาจโอนภัยส่วนที่รับมาไปยังบริษัทอื่นอีก วิธีการดังกล่าว เรียกว่า การประกันภัยต่อช่วง (Retrocession) ซึ่งบริษัทที่รับประกันภัยต่อที่รับประกันภัยต่อช่วงนี้เรียกว่า บริษัทรับประกันต่อช่วง (Retrocessionnaire) บริษัทรับประกันภัยสามารถทำประกันภัยต่อกับบริษัทรับประกันภัยต่อได้มากกว่าหนึ่งแห่ง และบริษัทรับประกันภัยต่อก็สามารถกระจายความเสี่ยงต่อให้กับบริษัทรับประกันภัยต่ออื่นได้ ขึ้นอยู่กับขนาดของความเสี่ยงภัย (Risk) และความสามารถในการรับความเสี่ยงของ บริษัทรับประกันภัยต่อแต่ละแห่ง (Retention Limit) ดังในภาพที่ 3.2 ซึ่งแสดงการประกันชีวิต การประกันภัยต่อและการประกันภัยต่อช่วงในธุรกิจประกันภัย

ภาพที่ 3.2 แสดงการประกันชีวิต การประกันภัยต่อและการประกันภัยต่อช่วง

2. ความสำคัญของการประกันภัยต่อ

ในปัจจุบันการประกันชีวิตมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิต โดยการประกันชีวิตเป็นหลักประกันของความมั่นคงและบรรเทาความเดือดร้อนด้านการเงินให้แก่ผู้เอาประกันภัย ครอบครัวและธุรกิจ บริษัทประกันชีวิตจึงมีบทบาทสำคัญในการให้บริการด้านประกันชีวิตให้กับประชาชนทั่วไป ทำหน้าที่แบ่งเบาภาระความเดือดร้อนด้านค่าใช้จ่ายในส่วนของ การรักษาพยาบาลและความสูญเสียรายได้จากการจากไปของบุคคลสำคัญในครอบครัว อีกทั้งยังสนับสนุนในการสร้าง

3-6 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

เงินออมเพื่อหลักประกันชีวิตให้กับผู้เอาประกันและครอบครัว เมื่อบริษัทประกันชีวิตรับความเสี่ยงภัยไว้จำนวนมาก จึงจำเป็นที่จะต้องกระจายความเสี่ยงด้วยการประกันภัยต่อเพื่อเป็นการบริหารความเสี่ยงภัยของบริษัท

การทำประกันชีวิตของประชาชนถือได้ว่าเป็นการโอนความเสี่ยงภัยไปให้บริษัทประกันชีวิตในรูปแบบการทำสัญญาประกันชีวิตไว้กับบริษัทประกันชีวิต ซึ่งบริษัทประกันชีวิตสัญญาว่าจะชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ผู้เอาประกันภัยตามความคุ้มครองที่ระบุไว้ตามสัญญาประกันภัยนั้น ๆ ผู้เอาประกันภัยมีวัตถุประสงค์ที่จะโอนความเสี่ยงในกรณีที่ตนเองเกิดบาดเจ็บหรือเสียชีวิตจนทำให้เกิดสูญเสียรายได้ที่จะเลี้ยงดูครอบครัว จึงโอนความเสี่ยงภัยนี้ให้บริษัทประกันชีวิต ในทางเดียวกัน บริษัทประกันชีวิตที่เอาประกันภัยต่อบริษัทรับประกันภัยต่อ เป็นการบริหารความเสี่ยงที่เรียกว่าเป็นการโอนความเสี่ยงภัย (Risk Transfer) โดยสามารถเลือกโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วนไปให้บุคคลอื่นรับแทน ดังนั้นอาจอธิบายการทำประกันภัยต่อได้ว่า บริษัทประกันชีวิตต้องการกระจายความเสี่ยงภัยที่ตนรับประกันชีวิตไว้ตามสัญญาประกันชีวิต จึงโอนความเสี่ยงภัยนี้ให้บริษัทรับประกันภัยต่อเช่นกัน การทำประกันภัยต่อนั้นจะช่วยสนับสนุนให้บริษัทประกันชีวิตสามารถที่จะขยายธุรกิจรับประกันภัยจำนวนรายที่เพิ่มขึ้นและทุนประกันภัยที่สูงขึ้นได้ด้วยความมั่นใจเพราะได้มีการกระจายความเสี่ยงไปยังบริษัทประกันภัยต่อแล้ว

3. ประโยชน์ของการประกันภัยต่อ

การประกันภัยต่อมีประโยชน์ต่อธุรกิจการประกันภัยค่อนข้างมาก ไม่ว่าบริษัทประกันภัยจะมีขนาดใหญ่หรือเล็กต่างก็ต้องบริหารความเสี่ยงด้วยการประกันภัยต่อ ในการกระจายความเสี่ยงที่ตนได้รับประกันภัยจากผู้เอาประกันภัย ดังนั้นจะกล่าวถึงประโยชน์ของการประกันภัยต่อได้ดังนี้

1) เป็นเครื่องมือป้องกันการสูญเสีย/เสียหายในภัยใหญ่และลดความเสียหายจากมหันตภัย การประกันภัยต่อสามารถจะช่วยบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทเอาประกันภัยต่อลดความเสียหายขนาดใหญ่จากเหตุการณ์เพียงครั้งเดียวหรือความเสียหายจำนวนหลาย ๆ รายจากเหตุการณ์หนึ่ง มหันตภัยส่วนใหญ่จะเกิดจากภัยธรรมชาติ ซึ่งสามารถจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บ เสียชีวิตของคนจำนวนมาก ความเสียหายต่อทรัพย์สินเป็นจำนวนมากพร้อม ๆ กัน เช่น โรคระบาด แผ่นดินไหว คลื่นยักษ์สึนามิ พายุไต้ฝุ่น น้ำท่วม เป็นต้น การประกันภัยต่อจะช่วยลดการสะสมของความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการรับประกันชีวิตเมื่อบริษัทเอาประกันภัยต่อได้รับประกันชีวิตไว้กับผู้เอาประกันชีวิต รายใดรายหนึ่งไว้ด้วยทุนประกันชีวิตที่สูงหรือได้ทำประกันชีวิตไว้หลายประเภทสัญญา

2) เป็นการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการรับประกันภัยของบริษัทเอาประกันภัยต่อ บริษัทรับประกันภัยเกือบทุกแห่งก่อตั้งขึ้นโดยมีนโยบายที่จะเติบโตไปข้างหน้า จึงต้องการวางกลยุทธ์ให้ตนมีความสามารถในการรับประกันภัยธุรกิจใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นตลอดเวลา โดยเฉพาะธุรกิจประกันชีวิตมุ่งหวังที่จะขยายธุรกิจด้วยการรับจำนวนเงินเอาประกันชีวิตที่เพิ่มสูงขึ้นและรับจำนวนผู้เอาประกันชีวิตที่เพิ่มมากขึ้น

3) เป็นการกระจายความเสี่ยงเพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับบริษัทเอาประกันภัยต่อ บริษัทรับประกันภัยโดยทั่วไปเอาประกันภัยต่อเพื่อลดความไม่แน่นอนจากความเสียหายทางการเงินที่อาจจะเกิดขึ้น โดยต้องการควบคุมค่าสินไหมทดแทนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของตนให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสัดส่วนเงินกองทุนที่ต้องดำรงไว้ตามกฎหมาย และช่วยลดความผันผวนของค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทอาจต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันชีวิตในแต่ละปี

4) บริษัทเอาประกันภัยต่อจะได้รับบริการด้านเทคนิคและการสนับสนุนบริการด้านต่าง ๆ จากบริษัทรับประกันภัยต่อ นอกเหนือจากการสนับสนุนด้านรับประกันต่อความเสี่ยงภัยแล้วบริษัทรับประกันภัยต่อจะให้บริการด้านคำปรึกษาด้านเทคนิค แนวทางการพิจารณารับประกันประเภทต่าง ๆ และด้านการบริหารความเสี่ยงภัยแก่บริษัทเอาประกันภัยต่อ ดังนั้นจึงเป็นเครื่องมือช่วยให้บริษัทประกันภัยมีความสามารถในการขยายการดำเนินงานให้เติบโตในธุรกิจประกันชีวิตประเภทใหม่ ๆ

เรื่องที่ 3.2

องค์ประกอบและหลักการที่สำคัญของสัญญาประกันภัยต่อ

สัญญาประกันภัยต่อเป็นสัญญาที่บริษัทรับประกันภัยต่อให้แก่บริษัทเอาประกันภัยต่อในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนถ้าหากมีเหตุการณ์บางอย่างที่ระบุไว้ในสัญญาเกิดขึ้น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยต่อจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อซึ่งเป็นคู่สัญญาในสัญญาประกันภัยต่อ รวมทั้งความสัมพันธ์ในกรณีที่มีคนกลาง คือนายหน้าประกันภัยต่อด้วย

1. องค์ประกอบสำคัญของสัญญาประกันภัยต่อ

บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องศึกษาหลักการสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานในการเอาประกันภัยต่อ และเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัยต่อ ดังนั้นการจัดการประกันภัยต่อจึงนิยมกระทำในรูปแบบของสัญญาประกันภัยต่อ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญของสัญญาประกันภัยต่อ ดังนี้

1) คำเสนอ (Offer) การที่บริษัทเอาประกันภัยต่อส่งข้อเสนอ (Proposal) เกี่ยวกับการเอาประกันภัยต่อในรูปแบบข้อเสนอสัญญาประกันภัยต่อ (Treaty Reinsurance Proposal) หรือรูปแบบข้อเสนอการประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance Proposal) ไปให้บริษัทรับประกันภัยต่อ ถือเป็นการส่งคำเสนอไปให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อพิจารณา หากบริษัทรับประกันภัยต่อพิจารณาแล้วขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางอย่างที่เสนอไป เช่น ขอเปลี่ยนอัตราค่าบำเหน็จประกันภัยต่อ จะถือว่าเป็นการที่บริษัทรับประกันภัยต่อได้ส่งคำเสนอใหม่ (Counter Offer) กลับมาให้บริษัทเอาประกันภัยต่อพิจารณา

2) คำสนอง (Acceptance) หลังจากที่บริษัทรับประกันภัยต่อได้พิจารณารายละเอียดต่าง ๆ เป็นที่พอใจและลงนามตกลงรับประกันภัยต่อในข้อเสนอตามข้อ 1) จะถือว่าสัญญาประกันภัยต่อได้เกิดขึ้นแล้วเพราะมีคำเสนอและคำสนองที่ถูกต้องตรงกันหรือบริษัทเอาประกันภัยต่อได้พิจารณาลงนามตกลงรับข้อเสนอใหม่ (Counter Offer) ก็จะได้ถือว่าคำเสนอใหม่ได้รับคำสนองที่ถูกต้องตรงกันเกิดสัญญาประกันภัยต่อได้

3) คำสัญญาต่างตอบแทน (Consideration) ภายหลังจากที่มีสัญญาประกันภัยต่อเกิดขึ้นแล้วคู่สัญญาแต่ละฝ่ายต่างมีสัญญาต่อกัน โดยบริษัทเอาประกันภัยต่อสัญญาที่จะจ่ายเบี้ยประกันภัยต่อให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในขณะที่บริษัทรับประกันภัยต่อสัญญาที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บริษัทเอาประกันภัยต่อตามความคุ้มครองตามสัญญาประกันภัยต่อที่เกิดขึ้น

4) มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ (Intention to Create Legal Relations) การที่บริษัทเอาประกันภัยต่อได้ส่งคำเสนอไปให้บริษัทรับประกันภัยต่อพิจารณา และการที่บริษัทรับประกันภัยต่อตกลงรับประกันภัยต่อตามเงื่อนไขที่ได้เสนอไปนั้น ถือว่าคู่สัญญาทั้ง 2 ฝ่ายมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางกฎหมายโดยการทำสัญญาประกันภัยต่อร่วมกัน

2. หลักการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยต่อ

การประกันภัยต่อต้องประยุกต์ใช้หลักการ ดังต่อไปนี้

- 1) หลักส่วนได้เสีย (Principle of Insurable Interest)
- 2) หลักความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยิ่ง (Principle of Utmost Good Faith)
- 3) หลักการชดใช้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง (Principle of Indemnity)
- 4) หลักการเฉลี่ย (Principle of Contribution)

1) หลักส่วนได้เสีย (Insurable Interest) คือสิทธิตามกฎหมายในการเอาประกันภัยซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ทางการเงิน ซึ่งยอมรับในกฎหมายระหว่างบริษัทเอาประกันภัยและสิ่งที่จะเอาประกันภัยนั้น การเอาประกันภัยใด ๆ โดยปราศจากสิทธิส่วนได้เสียจะถือว่าเป็นสัญญาการพนันและไม่สามารถใช้บังคับตามกฎหมายได้

สำหรับสิทธิส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยต่อซึ่งบริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทรับประกันภัยต่อได้ จะต้องมีการจ่ายค่าสินไหม หรือมีการตั้งค่าสินไหมค้างจ่ายภายใต้กรรมธรรม์ประกันภัยซึ่งเป็นสิ่งที่ได้เอาประกันภัยต่อไว้ ซึ่งหมายถึงว่า บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องมีสิทธิส่วนได้เสียตลอดเวลาอันเองโดยส่วนได้เสียนี้อาจตกลงไว้ว่าเป็นการเอาประกันภัยต่อบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

2) หลักความซื่อสัตย์สุจริตอย่างยิ่ง (Utmost Good Faith) ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลทั้ง 2 ฝ่ายในสัญญาประกันภัยมีหน้าที่จะต้องเปิดเผยข้อความจริงทั้งหมดที่เป็นสาระสำคัญและจะต้องหลีกเลี่ยงในการแถลงข้อความอันเป็นเท็จ

เนื่องจากการประกันภัยต่อเป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายสัญญาซึ่งบริษัทรับประกันภัยต่อจะต้องอาศัยข้อมูลทั้งหมดจากบริษัทเอาประกันภัยต่อสำหรับความเสี่ยงที่จะเอาประกันภัยต่อ โดยบริษัทรับประกันภัยต่อจะมีบทบาทอย่างจำกัดในการพิจารณารับประกันภัย บริษัทเอาประกันภัยต่อจึงมีหน้าที่ในการเปิดเผยข้อความจริงต่าง ๆ บริษัทเอาประกันภัยต่อมีหน้าที่ในการเปิดเผยอย่างเต็มที่และในเวลาที่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อความจริงที่เป็นสาระสำคัญ เช่น แผนธุรกิจ นโยบายการพิจารณารับประกันภัย การปฏิบัติในการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทน การเปลี่ยนแปลงในเงื่อนไขกรรมธรรม์ประกันภัย เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงในบุคคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณารับประกันภัยและการพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้บริษัทรับประกันภัยต่อทราบ การที่บริษัทรับประกันภัยต่อตกลงรับประกันภัยต่อจากบริษัทเอาประกันภัยต่อที่นั้นย่อมถือได้ว่าบริษัทรับประกันภัยต่อมีความไว้วางใจในความสุจริตของบุคคลากรของบริษัทเอาประกันภัยต่อ ในการประกันภัยต่อที่นั้น บริษัทรับประกันภัยต่อคาดหวังว่าบริษัทเอาประกันภัยต่อต้องมีความเชี่ยวชาญในการพิจารณารับประกันภัยและมีความรอบรู้ในภัยที่ตนรับประกันภัยไว้ บริษัทเอาประกันภัยต่อมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการเอาประกันภัยต่อให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อ โดยไม่ต้องมีการทวงถาม ซึ่งข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญเหล่านี้มีผลต่อการพิจารณาและตัดสินใจของบริษัทรับประกันภัยต่อว่าจะตกลงรับประกันภัยต่อรายนั้นหรือไม่

3) หลักการชดใช้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง (Principle of Indemnity) สัญญาประกันภัยต่อทั้งหมดเป็นสัญญาที่ชดใช้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งยึดถือตามหลักการที่ว่าในการประกันภัยต่อที่นั้น ความรับผิดชอบของบริษัทรับประกันภัยต่อได้รับภายใต้สัญญาประกันภัยที่มีกับผู้เอาประกันภัยนั้น แต่จะต้องไม่เกินจำนวนเงินจำกัดความรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยต่อที่มีอยู่ บริษัทเอาประกันภัยต่อจะเรียกร้องให้บริษัทรับประกันภัยต่อชดใช้ค่าสินไหม

3-10 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

ทดแทนให้ตนได้ก็ต่อเมื่อบริษัทเอาประกันภัยต่อได้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว หรือจะต้องรับผิดชอบที่จะต้องชดใช้ภายใต้สัญญาประกันภัยที่มีอยู่แก่ผู้เอาประกันภัย โดยจะมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทรับประกันภัยต่อไป

นอกจากนี้บริษัทรับประกันภัยต่อต้องร่วมจ่ายค่าใช้จ่ายในการจัดการสินไหมที่บริษัทเอาประกันภัยต่อได้จ้างบุคคลภายนอกดำเนินการ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจ้างบริษัทตรวจสอบ ค่าใช้จ่ายในการจ้างนายความจากภายนอกในการต่อสู้คดี ค่าธรรมเนียมศาลในการต่อสู้คดี เป็นต้น โดยจะรับผิดชอบตามสัดส่วนที่ได้มีการรับประกันภัยต่อไว้

นอกจากค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทรับประกันภัยต่อจ่ายให้กับบริษัทเอาประกันภัยต่อแล้ว บริษัทรับประกันภัยต่อจะจ่ายค่าบำเหน็จประกันภัยต่อ (Reinsurance Commission) ให้บริษัทเอาประกันภัยต่อ ซึ่งถือเป็นรายได้ของบริษัทเอาประกันภัยต่อ เพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานภายในของบริษัทเอาประกันภัยต่อและเป็นกำไรจากการเอาประกันภัยต่อ

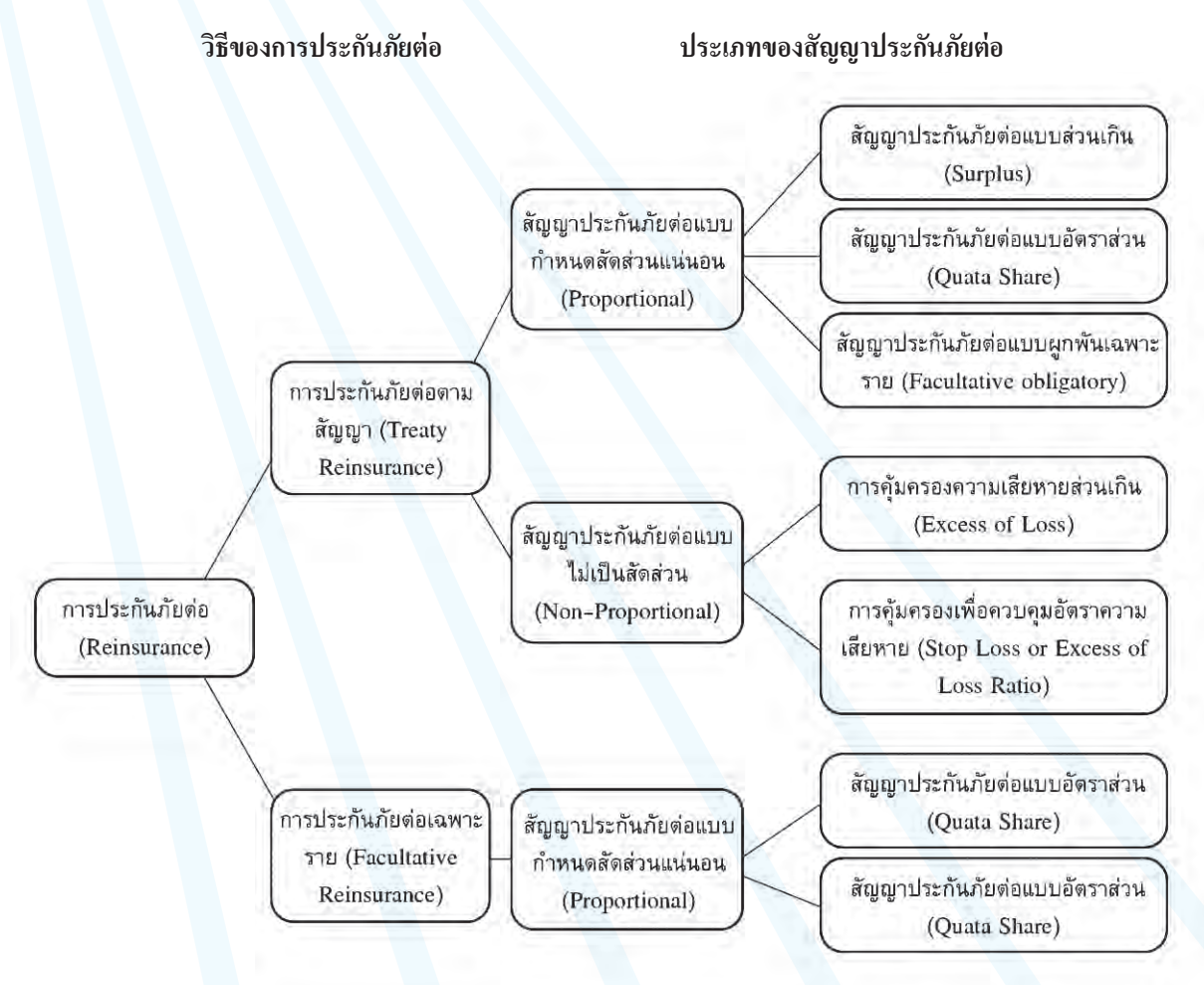
4) หลักการเฉลี่ย (Principle of Contribution) เป็นหลักการที่สนับสนุนหลักการชดใช้ตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีที่บริษัทเอาประกันภัยต่อมีการจัดประกันภัยต่อสำหรับภัยรายหนึ่งที่รับประกันไว้ โดยมีบริษัทรับประกันภัยต่อที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งราย

แม้ว่าบริษัทเอาประกันภัยต่อจะเอาประกันภัยต่อไว้กับบริษัทรับประกันภัยต่อหลายราย แต่เมื่อมีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนเกิดขึ้น บริษัทเอาประกันภัยต่อจะได้รับการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทรับประกันภัยต่อทุกรายรวมกันเท่ากับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น

เรื่องที่ 3.3

วิธีและประเภทของการประกันภัยต่อ

ในการจัดการประกันภัยต่อบริษัทประกันภัยสามารถเลือกวิธีการประกันภัยต่อได้หลายวิธี และสามารถทำสัญญาประกันภัยต่อได้หลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับลักษณะของภัย นโยบายการประกันภัยต่อของบริษัท ตลอดจนประสบการณ์และความสามารถในการรับประกันภัยไว้เอง ดังในภาพที่ 3.3 แสดงถึงวิธีและประเภทของการประกันภัยต่อที่นิยมใช้ในการบริหารความเสี่ยงภัยในธุรกิจประกันภัย

ภาพที่ 3.3 วิธีและประเภทของการประกันภัยต่อ

3-12 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

บริษัทประกันภัยจะพิจารณาความเสี่ยงภัยที่ต้องการทำประกันภัยต่อ และนำวิธีการเอาประกันภัยต่อที่คิดว่าเหมาะสมมาใช้บริหารจัดการความเสี่ยงนั้น ๆ โดยจะอธิบายวิธีประกันภัยต่อแต่ละวิธีดังนี้

1. วิธีการประกันภัยต่อ

แบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ 1) การประกันภัยต่อตามสัญญา และ 2) การประกันภัยต่อเฉพาะรายรายละเอียด มีดังนี้

1.1 การประกันภัยต่อตามสัญญา (Treaty Reinsurance) เป็นการประกันภัยต่อโดยการตกลงกันระหว่างผู้เอาประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อไว้ล่วงหน้าว่า ผู้เอาประกันภัยต่อจะเอาประกันภัยต่อให้กับผู้รับประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อจะยอมรับการประกันภัยต่อตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ในสัญญา สัญญาประกันภัยต่อเป็นข้อตกลงที่มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อ ซึ่งอนุญาตให้บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถที่จะเอาประกันภัยต่อโดยบริษัทรับประกันภัยต่อตกลงจะรับภัยทุกรายที่มีการจัดสรรเข้าไปซึ่งอยู่ภายใต้ขอบเขตของสัญญานั้นโดยอัตโนมัติ

“Treaty” หมายถึง สัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างบริษัทประกันภัยต่อ (Insurer) ฝ่ายหนึ่ง กับผู้รับประกันภัยต่อ (Reinsurer) อีกฝ่ายหนึ่ง

การประกันภัยต่อตามสัญญาเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่สะดวก สามารถลดเวลาและปริมาณงานในการจัดการ โดยจะมีการทำข้อตกลงในรายละเอียดของเงื่อนไขในสัญญาประกันภัยต่อเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อ ซึ่งจะระบุเงื่อนไขขอบเขต ข้อยกเว้นและวงเงินสูงสุดที่บริษัทเอาประกันภัยต่อจะได้รับความคุ้มครองสำหรับงานและภัยต่าง ๆ ที่ระบุไว้อย่างกว้าง ๆ ในสัญญานั้น ซึ่งบริษัทรับประกันภัยต่อได้จัดสรรเข้าไปในสัญญาประกันภัยต่อตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงไว้แล้ว โดยจะมีการทำสัญญาประกันภัยต่อแยกตามประเภทของการประกันภัย เช่น สัญญาประกันภัยต่อประกันชีวิตรายสามัญ สัญญาประกันภัยต่อประกันชีวิตคุ้มครองสินเชื่อ สัญญาประกันภัยต่อประกันชีวิตกลุ่ม เป็นต้น

ข้อดีของการประกันภัยต่อตามสัญญา มีดังนี้

- 1) สร้างความมั่นใจและมั่นคงในการขยายงานแก่บริษัทเอาประกันภัยต่อ บริษัทรับประกันภัยต่อจะต้องรับภัยต่าง ๆ ที่อยู่ในเงื่อนไขของสัญญาประกันภัยต่อนั้นทุกราย
- 2) บริหารจัดการขั้นตอนการทำงานของการทำงานของการทำประกันภัยต่อได้ง่าย รวดเร็ว และเป็นแบบแผนทำให้สามารถจะจัดการประกันภัยต่อเป็นจำนวนหลาย ๆ รายได้ในเวลาเดียวกัน สามารถควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้ทั้งบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อ
- 3) สามารถแข่งขันด้านการเสนอราคาในตลาดได้ เนื่องจากบริษัทเอาประกันภัยต่อ ไม่ต้องรอให้บริษัทรับประกันภัยต่อยืนยันการรับประกันภัยแต่ละรายก่อนออกข้อเสนอกับผู้เอาประกันภัย
- 4) ได้รับอัตราเบี้ยประกันภัยต่อ (Reinsurance Premium) ที่ดีกว่าและค่าบำเหน็จประกันภัยต่อ (Reinsurance commission) ที่สูงกว่า เมื่อเทียบกับการประกันภัยต่อเฉพาะราย เนื่องจากผู้รับประกันภัยต่อจะได้รับงานจำนวนมากกว่าการรับประกันภัยต่อเฉพาะราย การมีปริมาณงานที่ถูกจัดสรรเข้าไปในสัญญาประกันภัยต่อที่

มากกว่านั้นก่อให้เกิดการกระจายความเสี่ยงซึ่งจะเป็นผลดีต่อการรับประกันภัยต่อ อีกทั้งยังช่วยให้มีเบี้ยประกันภัยเหลือเพื่อจัดการค่าใช้จ่ายในการขายของบริษัทเอาประกันภัยที่จะต้องจ่ายให้แก่ตัวแทน/นายหน้า

ข้อเสียของการรับประกันภัยต่อตามสัญญา มีดังนี้

1) ต้องกำหนดขอบเขตของสัญญาให้ครบถ้วน ผู้เอาประกันภัยต้องพิจารณาเงื่อนไขความคุ้มครอง ข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นต่าง ๆ ในสัญญาให้ครบถ้วนตรงตามนโยบายการรับงานของตน เพื่อให้ภัยส่วนใหญ่สามารถจัดสรรเข้าไปในสัญญาประกันภัยต่อได้ ตามที่บริษัทรับประกันภัยต่อผู้คนที่จะต้องรับงานต่าง ๆ ที่ถูกจัดสรรเข้าไปตามสัญญาอัตโนมัติ หากบริษัทเอาประกันภัยต่อไม่เจรจากับบริษัทรับประกันภัยต่อให้ครอบคลุมก่อนที่จะตกลงทำสัญญาต่อกัน จะเกิดขึ้นตอนการทำประกันภัยต่อเพิ่มขึ้นเมื่อภัยที่ถูกยกเว้นไว้ในสัญญาจะต้องส่งพิจารณาในรูปของการรับประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance)

2) มีข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขตามสัญญา โดยทั่วไปสัญญาประกันภัยต่อเป็นข้อตกลงที่แน่นอนสำหรับระยะเวลาหนึ่ง เช่น 1 ปี หากบริษัทเอาประกันภัยต่อต้องการจะเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขบางอย่างที่เป็นสาระสำคัญของสัญญา จะต้องได้รับความเห็นชอบจากบริษัทรับประกันภัยต่อก่อน ซึ่งบางครั้งบริษัทรับประกันภัยต่ออาจจะไม่ตกลงให้มีการเปลี่ยนแปลงในระหว่างปี จึงต้องรอจนครบตามกำหนดจึงจะเปลี่ยนแปลงได้

3) ต้องยินยอมที่จะส่งงานประกันภัยต่อทุกรายที่เป็นสัดส่วนที่แน่นอนให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อ เพื่อเป็นการกระจายความเสี่ยงให้กับผู้รับประกันภัยต่อที่ต้องรับประกันภัยต่อจำนวนทุนประกันที่มีสัดส่วนที่สูงกว่าตน ซึ่งทำให้บริษัทเอาประกันภัยต่อสูญเสียเบี้ยประกันภัยต่อจำนวนมากซึ่งเป็นงานย่อย ๆ ที่มีคุณภาพดีและมีอัตราส่วนความเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน (Loss Ratio) ไม่สูง จึงอาจสูญเสียผลกำไรบางส่วนไป

1.2 การรับประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) การรับประกันภัยต่อเฉพาะราย เป็นการรับประกันภัยต่อระหว่างผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัยต่อโดยวิธีการสมัครใจ มีอิสระทั้งผู้รับประกันภัยต่อและผู้เอาประกันภัยต่อในการพิจารณาอัตราเบี้ยประกันภัย เหมาะสำหรับภัยที่พิเศษนอกเหนือจากที่ระบุในสัญญาประกันภัยต่อทั่วไปหรือภัยขนาดใหญ่มาก ๆ แต่การรับประกันภัยโดยวิธีเฉพาะรายอาจจะต้องใช้เวลามากถ้าต้องมีการติดต่อผู้รับประกันภัยต่อหลายรายเพื่อร่วมรับความเสี่ยงภัย เนื่องจากผู้รับประกันภัยต่อแต่ละรายมีความสามารถในการรับประกันภัย (Capacity) ต่างกัน ประเภทการรับประกันภัยต่อจะทำแบบกำหนดสัดส่วนที่แน่นอน

ข้อดีของการรับประกันภัยต่อเฉพาะราย มีดังนี้

1) เพื่อลดความเสี่ยงของบริษัทเอาประกันภัยต่อ ในกลุ่มของผู้เอาประกันภัยซึ่งต้องเดินทางหรือทำงานอยู่ด้วยกันตลอดเวลา เช่น การเดินทางพร้อมกันของพนักงานบริษัทเดียวกันบนรถบัสหรือเรือ ก็อาจจะทำประกันภัยต่อเฉพาะรายนี้บางส่วนเพื่อลดความเสี่ยงของตนกรณีเกิดอุบัติเหตุภายในโรงงานหรือกรณีที่เดินทางเป็นหมู่คณะในเที่ยวบินเดียวกันซึ่งอาจจะทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตพร้อมกันเป็นจำนวนมากในเหตุการณ์เดียวกัน

2) สามารถจะใช้การรับประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) สำหรับภัยบางประเภทที่ไม่อยู่ในเงื่อนไขการรับประกันต่อตามสัญญาอัตโนมัติหรือเป็นภัยที่ยกเว้นไว้ ตัวอย่างเช่น ผู้เอาประกันภัยรายหนึ่งต้องการขอทำประกันชีวิตให้กับลูกจ้างที่เป็นวิศวกรที่ต้องทำงานบนแท่นขุดเจาะน้ำมันกลางทะเลแต่เนื่องจากสัญญาประกันภัยต่ออัตโนมัติ (Treaty) โดยทั่วไปไม่คุ้มครองภัยประเภทนี้ หากบริษัทเอาประกันภัยต่อแห่งนี้ประสงค์จะรับ

3-14 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

ประกันภัยรายนี้ก็ต้องส่งข้อมูลการขอทำประกันชีวิตรายนี้ให้บริษัทรับประกันภัยต่อพิจารณาด้วยวิธีการประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance)

3) เป็นการเพิ่มความสามารถในการรับประกันภัยของบริษัทเอาประกันภัยต่อในการรับประกันภัยผู้เอาประกันภัยรายหนึ่งรายใดที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยเกินกว่าขอบเขตของวงเงินที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัยต่ออัตโนมัติ (Treaty) กำหนดไว้ การทำประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) จะช่วยให้บริษัทสามารถรับประกันภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยสูงขึ้นได้

4) ได้รับความปรึกษาและให้ความรู้สำหรับแนวทางการพิจารณารับประกันภัยของความเสียหายที่บริษัทเอาประกันภัยต่อไม่มีความชำนาญ ในกรณีที่เป็นกรับประกันภัยที่ต้องใช้ความชำนาญด้านความเสี่ยงในการพิจารณาภัย ตัวอย่างเช่น ผู้ขอเอาประกันภัยมีสุขภาพไม่ดีเป็นโรคที่ต้องใช้ความชำนาญทางการแพทย์ในการพิจารณารับประกัน หรือผู้ขอเอาประกันภัยประกอบอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง ต้องการความเห็นในการระบุอัตราเบี้ยเพิ่มพิเศษตามชั้นอาชีพ บริษัทรับประกันภัยต่อจะให้บริการทางเทคนิคต่าง ๆ ในการพิจารณารับประกันภัย ให้แนวทางกำหนดเงื่อนไขความคุ้มครองและอัตราเบี้ยประกันภัยที่เหมาะสม ตลอดจนการให้คำแนะนำในการจัดการค่าสินไหมทดแทน

5) ช่วยให้ผลการรับประกันภัยของสัญญาประกันภัยต่ออัตโนมัติ (Treaty) ที่มีอยู่ไม่เกิดการผันผวน เมื่อได้รับการสนับสนุนพิจารณาคัดเลือกภัยพิเศษแบบประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) จากบริษัทรับประกันภัยต่อ

6) ได้รับเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่เหมาะสม เนื่องผู้รับประกันภัยต่อสามารถพิจารณารับประกันภัยแต่ละรายจากข้อมูลที่ค่อนข้างครบถ้วน จึงสามารถเสนอเงื่อนไข อัตราเบี้ยประกันภัยและค่าบำเหน็จประกันภัยต่อตามความเสี่ยงของงานที่เสนอมาได้

7) ผู้เอาประกันภัยต่อสามารถควบคุมการกระจุกตัวของภัยและจำนวนภัยสะสม (Risk Accumulation Control) ของภัยที่จะรับประกันได้

ข้อเสียของการประกันภัยต่อเฉพาะราย มีดังนี้

1) มีความไม่แน่นอนว่าบริษัทรับประกันภัยต่อจะตกลงรับประกันภัยที่เสนอไปหรือไม่ ซึ่งทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน เพราะต้องรอจนกว่าจะได้รับคำยืนยันจากบริษัทรับประกันภัยต่อตอบรับการรับประกันกับผู้ขอเอาประกันภัยเสียก่อน อาจต้องใช้เวลาในการติดต่อสื่อสารกับบริษัทรับประกันภัยต่อนาน หากเป็นบริษัทในต่างประเทศ ซึ่งอาจกระทบต่อการแข่งขันกับบริษัทคู่แข่งในเรื่องข้อจำกัดเวลา

2) มีค่าใช้จ่ายในการจัดการสูง โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในด้านเอกสาร การออกไปค่าขอเอาประกันภัยต่อและค่าธรรมเนียมประกันภัยต่อสำหรับรายที่เอาประกันภัยต่อเป็นราย ๆ ไปต้องมีการจัดการด้านข้อมูลที่มีขั้นตอนมากกว่า เนื่องจากบริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องแจ้งบริษัทรับประกันภัยต่อทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญของการประกันภัยต่อเช่นกรณีมีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขการรับประกันภัยที่เอาประกันภัยการเพิ่มหรือลดจำนวนเงินเอาประกันภัย การต่ออายุกรมธรรม์ฯ เป็นต้น

3) ผลตอบแทนจากการเอาประกันต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) อาจได้ต่ำกว่าการเอาประกันต่ออัตโนมัติ (Treaty) เนื่องจากบริษัทรับประกันภัยต่อมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรับประกันภัยต่อเฉพาะรายที่สูงกว่า เช่น ค่าบำเหน็จประกันภัยต่อ (Reinsurance Commission)

4) บริษัทรับประกันภัยต้องมียกจ่ายในการให้บริการและบริหารจัดการค่อนข้างสูง ทั้งในเรื่องการให้บริการโดยผู้ที่มีความรู้ความชำนาญ บริการที่ต้องรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5) บริษัทรับประกันภัยต่ออาจเกิดความเสียหายได้ โดยทั่วไปบริษัทเอาประกันภัยต่อจะเลือกเอาประกันภัยต่อเฉพาะรายสำหรับภัยที่มีประสบการณ์ไม่ค่อยดีหรือมีความเสี่ยงสูง ซึ่งหากผู้รับประกันภัยต่อไม่พิจารณารับประกันภัยอย่างระมัดระวังแล้ว บริษัทรับประกันภัยต่ออาจเกิดความเสียหายได้จากการที่มักจะเป็นการรับประกันภัยที่มีความเสี่ยงสูงกว่าภัยปกติ จึงอาจมีผลการรับประกันภัยไม่เกิดความสมดุลระหว่างเบี้ยประกันภัยต่อรับ (Reinsurance Premium) กับจำนวนเงินเอาประกันภัยต่อ (Sum Reinsured) ที่บริษัทรับประกันภัยต่อตกลงรับประกันจากบริษัทเอาประกันภัยต่อ ดังนั้นหากเกิดความเสียหายหรือการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในขณะที่ปริมาณงานที่รับประกันภัยต่อยังไม่มากเพียงพอ บริษัทรับประกันภัยต่อจะประสบกับการขาดทุนเนื่องจากยังได้รับเบี้ยประกันภัยต่อไม่มากเพียงพอที่จะครอบคลุมความเสี่ยงที่เกิดความเสียหายได้

บริษัทเอาประกันภัยต่อนิยมทำการรับประกันภัยต่อเฉพาะราย ประเภทการรับประกันภัยต่อแบบสัดส่วน ซึ่งจะเลือกทำแบบส่วนเกินหรือประเภทการรับประกันภัยต่อแบบอัตราส่วนตามความเหมาะสมกับความเสียงและความสามารถในการเก็บความเสี่ยงภัยไว้เอง (รายละเอียดจะกล่าวต่อไปในประเภทของสัญญาประกันภัยต่อ)

2. ประเภทของสัญญาประกันภัยต่อ

สัญญาประกันภัยต่อแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1 สัญญาประกันภัยต่อแบบกำหนดสัดส่วนแน่นอน (Proportional Treaty) คือ การรับประกันภัยต่อที่กำหนดความรับผิดชอบเป็นอัตราส่วนอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอน

2.2 สัญญาประกันภัยต่อแบบไม่กำหนดสัดส่วนแน่นอน (Non - Proportional Treaty) คือ การรับประกันภัยต่อที่จำนวนเบี้ยประกันภัยต่อไม่ได้เป็นสัดส่วนกับจำนวนเงินเอาประกันภัยต่อ

รายละเอียดมีดังนี้

2.1 สัญญาประกันภัยต่อแบบกำหนดสัดส่วนแน่นอน (Proportional Treaty) เป็นสัญญาประกันภัยต่อที่กำหนดความรับผิดชอบเป็นอัตราส่วนอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอน สัญญาประเภทนี้ แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ

- 1) สัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกิน (Surplus Treaty)
- 2) สัญญาประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน (Quota Share Treaty)
- 3) สัญญาประกันภัยต่อแบบผูกพันเฉพาะราย (Facultative Obligatory Treaty)

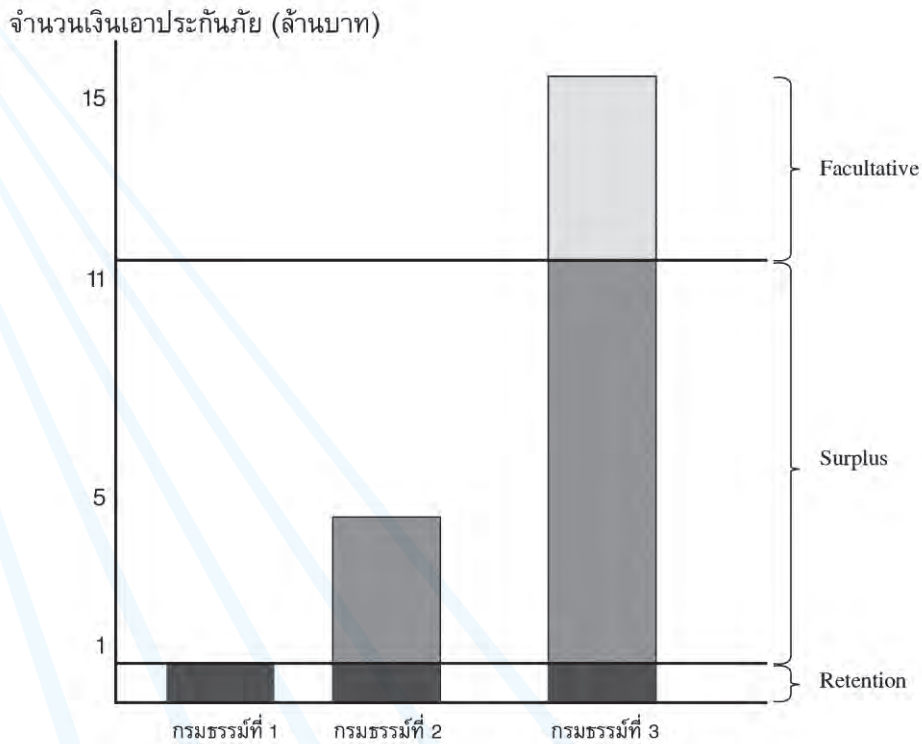
1) **สัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกิน (Surplus Treaty)** เป็นสัญญาที่บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถที่จะรับภัยที่ตนเห็นว่ามิใช่ตามอัตราส่วนที่ตนต้องการตามตารางกำหนด (Table of Limit) ของบริษัท ซึ่งการกำหนดต้องมาจากความเห็นชอบทั้งสองฝ่าย ส่วนความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัยต่อขึ้นอยู่กับจำนวนเท่า (No. of Line) ของส่วนที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงไว้เอง (Retention) สัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินนี้ ได้รับความนิยมนอกจากบริษัทเอาประกันภัยต่อ เนื่องจากบริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถรับความเสี่ยงของภัยที่ดีไว้เองได้มากกว่า การรับประกันภัยต่อประเภทอื่น ๆ บริษัทประกันชีวิตจะเอาประกันภัยต่อในสัดส่วนของทุนประกันภัยสุทธิ (Sum at

3-16 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

Risk) เป็นการกระจายความเสี่ยงในส่วนของความคุ้มครองการเสียชีวิตเท่านั้น สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นิยมทำสัญญาประกันภัยต่อประเภทนี้ได้แก่ การประกันชีวิตรายสามัญ การประกันชีวิตคุ้มครองสินเชื่อบ้าน การประกันชีวิตคุ้มครองสินเชื่อเพื่อธุรกิจ เป็นต้น

สัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินจะมีการกำหนดจำนวนเงินไว้ 2 ลักษณะ คือ

- (1) จำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทเอาประกันภัยต่อจะรับเสี่ยงภัยไว้เอง (Maximum Retention Limit)
- (2) จำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทรับประกันภัยต่อจะรับผิดชอบตามสัญญา (Maximum Treaty Limit) ซึ่งโดยปกติจะพิจารณาจากจำนวนเท่า (Number of Lines) ที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เอง หากจำนวนเงินเอาประกันภัยของภัยรายหนึ่งรายใดเกินกว่าจำนวนเงินสูงสุดที่จะรับผิดชอบตามสัญญา (Maximum Treaty Limit) แล้วบริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องติดต่อบริษัทรับประกันภัยต่อเพื่อส่งข้อมูลให้พิจารณาเป็นวิธีการประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) เพื่อให้ยืนยันการรับประกันภัยต่อของจำนวนเงินเอาประกันภัยส่วนที่เกิน (Maximum Treaty Limit) นั้น เช่นสัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินประกันชีวิตรายสามัญระบุจำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทเอาประกันภัยต่อจะรับเสี่ยงภัยไว้เอง คือ 1 ล้านบาทต่อราย กำหนดวงเงินสูงสุดที่จะรับประกันภัยต่อในสัญญาจาก No. of Lines โดยพิจารณาที่ $\text{No. of Lines} = 10 \text{ Lines}$ ซึ่งหมายถึงว่า จำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทรับประกันภัยต่อจะรับผิดชอบตามสัญญานี้ จะไม่เกิน 10 เท่าของวงเงินที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เองและสูงสุดไม่เกิน 10 ล้านบาทต่อผู้เอาประกันภัย 1 ราย โดยสามารถแสดงการจัดสรรจำนวนเงินเอาประกันภัยระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อตาม Surplus Treaty ได้ ดังในภาพที่ 3.4

หน่วย: ล้านบาท

กรมธรรม์ที่	จำนวนเงินเอาประกันภัย (Total Sum Insured)	จำนวนเงินเอาประกันภัยที่รับความเสี่ยงไว้เอง (Retention)	จำนวนเงินเอาประกันภัยต่อรวม (Total Sum Reinsured)	จำนวนเงินเอาประกันภัยต่อแบบส่วนเกิน (First Surplus Treaty to Reinsurer)	จำนวนเงินเอาประกันภัยต่อแบบเฉพาะราย (Facultative to Reinsurer)
1	1	1	0	0	0
2	5	1	4	4	-
3	15	1	14	10	4

ภาพที่ 3.4 ตัวอย่างประกันภัยต่อแบบส่วนเกิน (Surplus Treaty)

จากภาพที่ 3.4 อธิบายได้ว่า

กรมธรรม์ที่ 1 จำนวนเงินเอาประกันภัย 1 ล้านบาท บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เองทั้งหมด

กรมธรรม์ที่ 2 จำนวนเงินเอาประกันภัย 5 ล้านบาท บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เอง 1 ล้านบาท และบริษัทรับประกันภัยต่อจะรับประกันภัยต่อตามสัญญา 4 ล้านบาท

กรมธรรม์ที่ 3 จำนวนเงินเอาประกันภัย 15 ล้านบาท บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เอง 1 ล้านบาท และบริษัทรับประกันภัยต่อจะรับประกันภัยต่อตามสัญญา 14 ล้านบาท ซึ่งแบ่งเป็น 10 ล้านบาทที่เป็น

ลิขสิทธิ์ ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย ห้ามนำไปใช้ในการแสวงหากำไรทางการค้า

3-18 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

การรับแบบส่วนเกินตามสัญญาและส่วนที่เหลืออีก 4 ล้านบาทจะต้องส่งประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) ต่อไป

สัญญาประกันต่อแบบส่วนเกิน (Surplus Treaty) เหมาะที่จะใช้เมื่อต้องการเพิ่มความสามารถในการรับประกันภัย (Underwriting Capacity) ให้สูงขึ้นและต้องการเพิ่มจำนวนเงินเอาประกันภัยของความเสี่ยงภัยที่รับไว้เองให้สูงสุด และเหมาะกับงานที่มีความเสี่ยงภัยปานกลางและมีประสบการณ์ในการรับประกันภัยมาพอสมควรจนสามารถประเมินความเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนได้

การทำสัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินนี้ เป็นประโยชน์ต่อบริษัทเอาประกันภัยต่อโดยทำให้สามารถขยายงานได้อย่างรวดเร็วและรับประกันภัยเพิ่มขึ้นได้โดยไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีผู้รับประกันภัยจำนวนเงินเอาประกันภัยส่วนที่เกิน อีกทั้งยังสามารถเก็บเบี้ยประกันภัยที่มีผลกำไรดีไว้เองได้มากกว่าแบบประกันภัยต่อประเภทอื่น ๆ เพราะจะมีการรับประกันภัยต่อเฉพาะส่วนของภัยที่เกินวงเงินที่บริษัทรับเสี่ยงภัยไว้เองเท่านั้นซึ่งมักจะมีความเสี่ยงสูง หากจำนวนเงินเอาประกันภัยของภัยนั้นไม่เกินวงเงินสูงสุดที่บริษัทรับเสี่ยงภัยไว้เองก็ไม่ต้องจัดสรรสัดส่วนของภัยนั้นเข้าไปในสัญญาประกันภัยต่อ

บริษัทประกันชีวิตสามารถทำสัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินได้มากกว่าหนึ่งชั้น หากจำนวนเงินเอาประกันภัยโดยส่วนใหญ่ที่คาดว่าจะรับประกันภัยสูง หรือวงเงินความคุ้มครองของสัญญา (Treaty Capacity) ในชั้นแรกไม่เพียงพอ โดยสามารถทำสัญญาเป็นการประกันภัยต่อแบบส่วนเกินชั้นที่ 1 (First Surplus Treaty) สัญญาประกันภัยต่อแบบส่วนเกินชั้นที่ 2 (Second Surplus Treaty) ดังนั้นตามเงื่อนไขสัญญา บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องจัดสรรงานเข้าไปใน First Surplus Treaty จนเต็มวงเงินความคุ้มครองของสัญญา (Treaty Capacity) ก่อนแล้วจึงค่อยจัดสรรเข้าไปใน Second Surplus Treaty เพื่อรองรับภัยที่มีจำนวนเงินเอาประกันภัยสูงขึ้นไป ซึ่งจะทำให้บริษัทรับประกันภัยต่อของ Second Surplus Treaty มีโอกาสที่จะได้รับการจัดสรรเบี้ยประกันภัยต่อน้อยกว่าของ First Surplus Treaty ดังนั้นค่านายหน้าประกันภัยต่อ (Reinsurance Commission) ที่จะกำหนดไว้ใน Second Surplus Treaty จึงมีอัตราที่ต่ำกว่า First Surplus Treaty

อย่างไรก็ดีบริษัทเอาประกันภัยต่อจำเป็นต้องมีการดูแลคัดเลือกจัดสรรงานที่จะส่งประกันภัยต่อเข้าตามสัญญาประกันภัยต่อให้ตรงตามประเภทภัย เงื่อนไขการรับประกัน และควบคุมจำนวนเงินเอาประกันภัยสูงสุดไม่ให้เกินที่บริษัทรับประกันภัยต่อต้องรับผิดชอบตามสัญญา ซึ่งต้องมีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการอยู่พอสมควร เนื่องจากต้องมีเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นผู้ดูแลการจัดสรรงานเข้าตามสัญญาประกันภัยต่อ อีกทั้งจำเป็นต้องมีเครื่องมือและระบบเพื่อสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำรายงานประกันภัยต่อ

2) สัญญาประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน (Quota Share Treaty) เป็นสัญญาที่ผู้เอาประกันภัยต่อและผู้รับประกันภัยต่อทั้งสองฝ่ายตกลงกันว่าทุก ๆ ภัยที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเข้ามาจะต้องถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามอัตราส่วนที่ได้ตกลงกัน ผู้รับประกันภัยต่อจะต้องรับผิดชอบภัยทุกรายซึ่งรับประกันภัยโดยบริษัทเอาประกันภัยต่อและได้รับการจัดสรรในอัตราส่วนที่แน่นอนกับเบี้ยประกันภัยเดิม และจ่ายค่าสินไหมทดแทนในอัตราส่วนที่แน่นอนตามที่ได้รับประกันภัยต่อ

โดยปกติแล้วสัญญาประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน (Quota Share Treaty) จะระบุสัดส่วนเป็นร้อยละ (%) ที่บริษัทรับประกันภัยต่อตกลงรับประกันภัยต่อไว้กับบริษัทเอาประกันภัยต่อ ตัวอย่างเช่น สัญญากำหนดเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่ Quota Share 60% หมายถึงบริษัทรับประกันภัยต่อจะรับประกันภัยต่อที่สัดส่วน 60% ของ

จำนวนเงินเอาประกันภัยทุกรายที่เข้าตามเงื่อนไขสัญญา และบริษัทเอาประกันภัยต่อจะรับประกันภัยไว้เองที่ 40% ของจำนวนเงินเอาประกันภัยทุกรายเมื่อเกิดความเสียหายขึ้น บริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อจะร่วมรับผิดชอบค่าเสียหายที่เกิดขึ้นตามอัตราส่วนที่ได้รับเสี่ยงภัยไว้ นอกจากนี้ในสัญญาประกันภัยต่อประเภทนี้จะมีการระบุจำนวนเงินสูงสุดต่อรายที่สามารถจะจัดสรรเข้ามาในสัญญา และมีการกำหนดจำนวนเงินเอาประกันภัยที่จะรับประกันภัยไว้เองของบริษัทเอาประกันภัยต่อ (Retention) ไว้ด้วย สำหรับผลิตภัณฑ์ที่นิยมทำสัญญาประกันภัยต่อประเภทนี้ได้แก่ การประกันชีวิตกลุ่ม การประกันอุบัติเหตุ การประกันสุขภาพ เป็นต้น

ตัวอย่าง การประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน

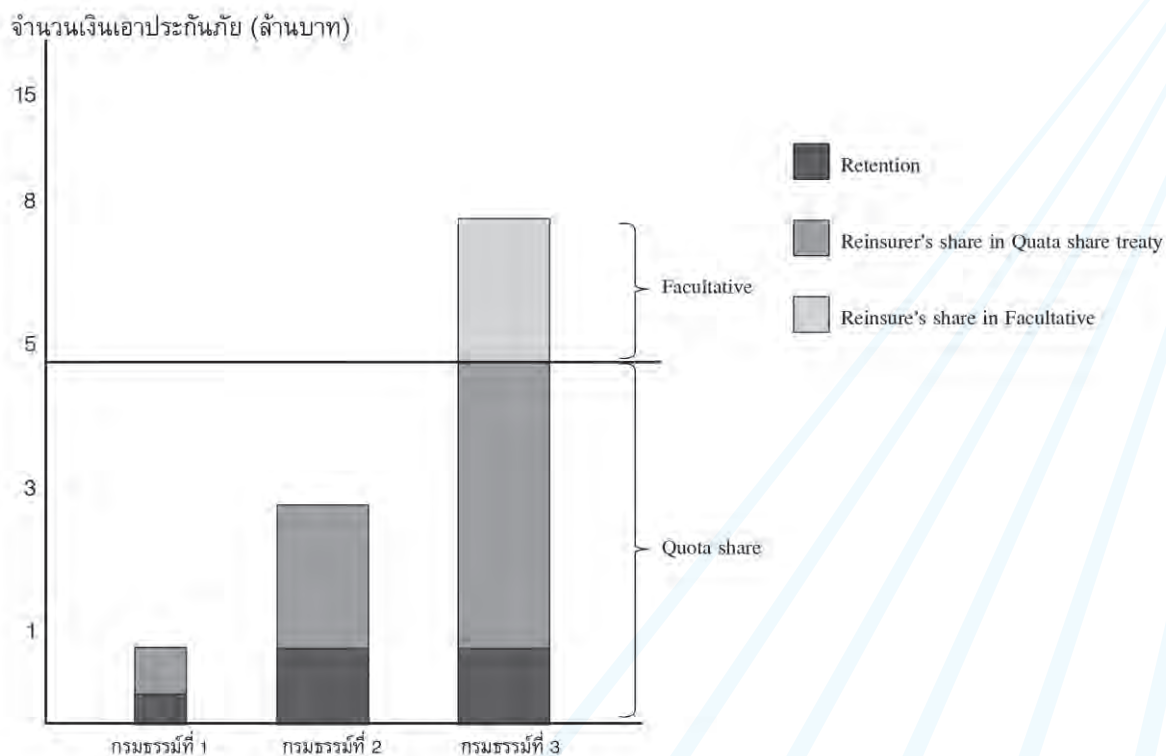
ตัวอย่างที่ 3.1 จาก Quota Share Treaty ของบริษัทหนึ่ง ระบุไว้ดังนี้

Participation of Reinsurer: *The Ceding Company binds itself to cede to the Reassurers on an obligatory basis, a quota share of 60% of the basic life insurance in respect of each and every member of each and every scheme up to the Ceding Company's retention, plus 100% of the possible surplus of the Ceding Company's retention up to Baht 5,000,000*

Retention: *The Ceding Company binds itself to retain for its own account 40% of the basic life up to Baht 1,000,000*

จากตัวอย่างนี้ ระบุจำนวนเงินสูงสุดต่อรายที่สามารถจะจัดสรรเข้าไปในสัญญานี้ไว้ไม่เกิน 5 ล้านบาท โดยบริษัทรับประกันภัยต่อ A รับประกันภัยต่อแบบอัตราส่วนไว้ 60% ของจำนวนเงินเอาประกันภัยตั้งแต่บาทแรกจนถึงส่วนที่บริษัทเอาประกันภัยต่อ ก. รับเสี่ยงไว้เอง (Retention) และรับประกันภัยต่อแบบส่วนเกินสำหรับจำนวนเงินเอาประกันภัยทั้งหมดที่เกินกว่าส่วนที่เก็บไว้เองของบริษัทเอาประกันภัยต่อ ก. แต่สูงสุดไม่เกิน 5 ล้านบาท ส่วนที่เกิน 5 ล้านบาทเป็นการประกันภัยต่อเฉพาะรายในขณะที่บริษัทเอาประกันภัยต่อ ก. รับเสี่ยงไว้เอง 40 % และสูงสุดไม่เกิน 1 ล้านบาทต่อราย

3-20 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

การแบ่งจำนวนเงินเอาประกันภัยระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อจะเป็นดังนี้

กรมธรรม์ที่	จำนวนเงินเอาประกันภัย	บริษัทประกันภัย ก. 40%	บริษัทรับประกันภัยต่อ A 60%	Facultative Reinsurance
1	1,000,000	400,000	600,000	0
2	3,000,000	1,000,000	2,000,000	0
3	8,000,000	1,000,000	4,000,000	3,000,000

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน (Quota Share Treaty)

การประกันภัยต่อแบบอัตราส่วน (Quota Share Treaty) เหมาะสม สำหรับการส่งประกันภัยต่องานที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการรับประกันภัยหรือมีความเสี่ยงค่อนข้างสูง จำเป็นต้องให้บริษัทรับประกันภัยต่อร่วมรับความเสี่ยงภัยในสัดส่วนที่สูงเพื่อกระจายความเสี่ยง

การประกันภัยต่อประเภทนี้ ช่วยลดขั้นตอนในการจัดการข้อมูลของผู้เอาประกันภัยต่อเพราะเป็นการทำประกันภัยต่อทุกราย เนื่องจากสัญญาประกันภัยต่อแบบนี้ผู้รับประกันภัยต่อจะได้รับการกระจายเบี้ยประกันภัยต่อตามเงื่อนไขสัญญาทุกราย ทำให้ได้รับสัดส่วนที่สูงกว่า ไม่ต้องเกรงว่าจะได้รับแต่ภัยที่เสี่ยงสูงเพียงอย่างเดียว โดยส่วนใหญ่จะเสนอเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่น่าสนใจและค่าบำเหน็จประกันภัยต่อตอบแทนในอัตราที่ดีกว่าการ

ประกันภัยต่อประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ตามผู้รับประกันภัยต้องระมัดระวังในการรับประกันภัยต่อประเภทนี้ เนื่องจากความรับผิดชอบของตนจะไม่มีจำนวนเงินจำกัดความรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ (Risk accumulation per event) ถ้าหากว่าเกิดมหันตภัย เช่น แผ่นดินไหว ลมพายุ น้ำท่วม อุบัติเหตุใหญ่ ที่เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก อาจเกิดความเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจำนวนมากได้

3) สัญญาประกันภัยต่อผูกพันแบบเฉพาะราย (Facultative Obligatory Treaty) มีลักษณะคล้ายคลึงกับ Surplus Treaty ต่างกันแต่เพียงว่า Facultative Obligatory Treaty โดยมากแล้วจะไม่บ่งถึงความรับผิดชอบของสัญญาว่าเป็นที่เท่าของ Retention แต่กำหนดความรับผิดชอบสูงสุดของผู้รับประกันภัยต่อภัยเป็นจำนวนเงินแน่นอนไว้ บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถที่จะกระจายภัยหรือเอาประกันภัยต่อกับผู้รับประกันภัยต่อเป็นจำนวนเท่าไรก็ได้ภายใต้วงเงินสูงสุดที่กำหนดไว้ในสัญญาโดยไม่มีเงื่อนไขบังคับ

ตามข้อกำหนดของ Facultative Obligatory Treaty บริษัทเอาประกันภัยต่อมีสิทธิ์ที่จะคัดเลือกเฉพาะภัยบางรายที่เห็นสมควรไปให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อถ้าหากภัยรายนั้นไม่ได้ถูกระบุยกเว้นไว้ในสัญญา บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถที่จะเอาประกันภัยต่อรายหนึ่งรายใดเข้าไปในสัญญานี้ได้โดยอัตโนมัติ ไม่จำเป็นจะต้องจัดสรรประกันภัยต่อให้แก่บริษัทรับประกันภัยต่อทุกราย ส่วนทางฝ่ายบริษัทรับประกันภัยต่อมีภาระผูกพันที่จะต้องรับประกันภัยต่อทุกรายที่ได้รับการจัดสรรมาทราบเท่าที่เป็นไปตามเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่ตกลงไว้และจำนวนเงินเอาประกันภัยต่อไม่เกินวงเงินที่ระบุไว้ในสัญญา

ดังนั้นสัญญาประกันภัยต่อประเภทนี้จึงเป็นการผสมผสานระหว่างวิธีการประกันภัยต่อเฉพาะราย (Facultative Reinsurance) กับการรับประกันภัยต่อตามสัญญา (Treaty) การกำหนดจำนวนเงินสูงสุดที่บริษัทรับประกันภัยต่อจะรับผิดชอบตามสัญญา (Maximum Treaty Limit) สำหรับ Facultative Obligatory Treaty จะกำหนดเป็นจำนวนเงินเท่านั้น

สัญญาประกันภัยต่อผูกพันแบบเฉพาะราย (Facultative Obligatory Treaty) นี้ให้ความยืดหยุ่นแก่บริษัทเอาประกันภัยต่อเป็นอย่างมากงานที่จะจัดสรรเข้าสัญญาจะต้องมีจำนวนรายมากพอและมีลักษณะการกระจายตัวพอสมควร โดยทั่วไปแล้ว Reinsurance Commission สำหรับ Facultative Obligatory Treaty มักจะต่ำกว่า Surplus Treaty การรับประกันภัยต่อประเภทนี้นิยมทำกันในธุรกิจประกันวินาศภัย ไม่พบมากนักในด้านธุรกิจประกันชีวิต

ผู้เอาประกันภัยต่อได้รับประโยชน์ในการเพิ่มความสามารถในการรับประกันภัยของบริษัทเอาประกันภัยต่อให้สูงขึ้น กล่าวคือ หลังจากได้ใช้ Quota Share Treaty และ Surplus Treaty แล้วยังไม่เพียงพอ ซึ่งถ้าหากต้องเอาประกันภัยต่อเฉพาะรายแล้ว จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า และไม่แน่นอนว่าจะสามารถหาบริษัทรับประกันภัยต่อได้ครบตามที่ต้องการหรือไม่ การรับประกันภัยต่อประเภทนี้ เหมาะสำหรับคุ้มครองภัยบางชนิดที่มีความเสี่ยงภัยสูง และบริษัทเอาประกันภัยต่อมีความจำเป็นต้องจำกัดความรับผิดชอบในการเสี่ยงภัยเองไม่ให้สูงเกินไป

บริษัทรับประกันภัยต่อ ที่รับประกันภัยต่อประเภทนี้สามารถกระจายความเสี่ยงภัยได้ดีกว่าการรับประกันภัยต่อเฉพาะราย Facultative Reinsurance บ้างเท่านั้นบริษัทรับประกันภัยต่อไม่มีสิทธิ์ที่จะควบคุมงานที่จะถูกจัดสรรมาเข้าในสัญญานี้จึงมีโอกาที่บริษัทเอาประกันภัยต่อจะจัดสรรงานที่มีความเสี่ยงภัยสูง และมีมูลค่าสูงเข้ามาในสัญญานี้ซึ่งอาจทำให้ขาดความสมดุล (Unbalanced) กล่าวคือ เบี้ยประกันภัยต่อจะไม่มากนัก แต่มีวงเงินความ

คุ้มครองของสัญญาค่อนข้างสูง โดยที่บริษัทเอาประกันภัยต่อมักจะคัดเลือกงานที่มีความเสี่ยงสูงเข้ามาในสัญญาฯ ดังนั้นผลการรับประกันภัยต่อจึงมักประสบกับการขาดทุน บริษัทรับประกันภัยต่อจึงไม่ค่อยพิจารณารับประกันภัยต่อตามสัญญาแบบนี้

2.2 สัญญาการรับประกันภัยต่อแบบไม่กำหนดสัดส่วนแน่นอน (Non-Proportional Treaty) เป็นสัญญาประกันภัยต่อที่จำนวนเบี้ยประกันภัยต่อไม่ได้เป็นสัดส่วนกับจำนวนเงินเอาประกันภัยต่อ บริษัทเอาประกันภัยต่อรับเสี่ยงภัยไว้เองส่วนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า Retention โดยบริษัทรับประกันภัยต่อจะเข้ามารับผิดชอบค่าเสียหายส่วนที่เกินจากจำนวนที่กำหนดไว้ (Excess Point) ของบริษัทเอาประกันภัยต่อขึ้นไปจนถึงวงเงินสูงสุดที่บริษัทรับประกันภัยต่อตกลงรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยต่อ (Cover Limit) โดยเรียกส่วนที่บริษัทรับประกันภัยต่อรับผิดชอบว่า Cover หากค่าเสียหายที่เกิดขึ้นไม่เกินจำนวนเงินที่บริษัทเอาประกันภัยต่อรับความเสี่ยงไว้เอง ก็จะไม่มีการแบ่งค่าเสียหายระหว่างบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อเลย อัตราเบี้ยประกันภัยต่อนี้มีได้เป็นสัดส่วนกับเบี้ยประกันภัยรับของบริษัทเอาประกันภัยต่อแต่จะถูกกำหนดโดยบริษัทรับประกันภัยต่อ

สัญญาประกันภัยต่อแบบไม่เป็นสัดส่วน (Non-Proportional Treaty) ได้รับความนิยมในการรับประกันภัยต่อด้วยเหตุผลดังนี้

(1) มีจำนวนเบี้ยประกันภัยต่อไม่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเภทอื่น ๆ ทำให้มีกำไรเพิ่มขึ้นจากการรับประกันภัย

(2) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยง สามารถขยายงานได้อย่างมั่นใจและสามารถประมาณการต้นทุนการรับประกันภัยต่อได้ค่อนข้างแน่นอน เนื่องจากได้ตกลงเงื่อนไขการรับประกันภัยต่อที่จะให้รับผิดชอบไว้ล่วงหน้ากับบริษัทรับประกันภัยต่อแล้ว

(3) ช่วยเพิ่มความสามารถในการรับประกันภัยจำนวนเงินเอาประกันภัยรายใหญ่ ๆ ของบริษัทรับประกันภัย และจัดการจำนวนเงินเอาประกันสะสมต่อราย (Risk Accumulation) ซึ่งอาจเกิดความเสียหายจากเหตุการณ์เดียวหรือค่าสินไหมทดแทนขนาดใหญ่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสถานะทางการเงินและงบทางบัญชีของบริษัทเอาประกันภัยต่อ

สัญญาประกันภัยต่อแบบไม่กำหนดสัดส่วนแน่นอนนี้ ยังแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

- 1) การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกิน (Excess of Loss Cover)
- 2) การคุ้มครองเพื่อควบคุมอัตราความเสียหาย (Stop Loss หรือ Excess of Loss Ratio Cover)

รายละเอียดมีดังนี้

1) การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกิน (Excess of Loss Cover) การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินนี้เรียกย่อ ๆ ว่า XOL Cover หรือ XL Cover เป็นการรับประกันภัยต่อซึ่งผู้รับประกันภัยต่อตกลงที่จะรับผิดชอบในความเสียหายแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ (Per Occurrence หรือ Per Event) ในส่วนที่เกินกว่าส่วนรับผิดชอบของบริษัทเอาประกันภัยต่อ ซึ่งเรียกว่า Excess Point หรือ Deductible ไปจนถึงระดับหนึ่ง สัญญาประเภทนี้สามารถแบ่งได้ 2 ชนิด คือ

(1) การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินช่วงขึ้นปกติ (Working Cover)

(2) ความคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินช่วงขึ้นมหันตภัย (Catastrophe Cover) สัญญาทั้งสองประเภทนี้ ไม่ค่อยเป็นที่นิยมในการประกันชีวิตมากนัก (ศึกษารายละเอียดได้จากภาคผนวก)

2) การคุ้มครองเพื่อควบคุมอัตราความเสียหาย (Stop Loss หรือ Excess of Loss Ratio Cover) เป็นการประกันภัยต่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอัตราส่วนความเสียหายของบริษัทเอาประกันภัยต่อที่อาจมีความผันผวนอย่างมากในอัตราค่าสินไหมสุทธิ (Net Claim Ratio) สำหรับการประกันภัยบางอย่างโดยเฉพาะในปีหนึ่งปีใด ซึ่งเรียกว่าเป็นการประกันภัยต่อแบบ Stop Loss หรือ Excess of Loss Ratio เพื่อเป็นการปกป้องความเสียหายของบริษัทเอาประกันภัยต่อจากการประกันภัยประเภทหนึ่งประเภทใดเกินขอบเขตที่กำหนดไว้ในปีหนึ่งปีใด ในบางครั้งบริษัทเอาประกันภัยต่อจะประสบปัญหาการเพิ่มขึ้นในจำนวนความถี่ของค่าสินไหมทดแทนซึ่งมีลักษณะเป็นรายย่อย ๆ จำนวนมารายอันเกิดจากการประกันภัยประเภทหนึ่งประเภทใดโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน ซึ่งเมื่อแยกพิจารณาค่าสินไหมทดแทนในแต่ละรายอาจจะไม่มีนัยสำคัญ แต่เมื่อรวมกันแล้วจะมีค่าสินไหมทดแทนเป็นจำนวนเงินที่สูงมากในรอบบัญชีปีนั้น

การประกันภัยต่อแบบ Stop Loss หรือ Excess of Loss Ratio เหมาะสำหรับประเภทการประกันภัยที่มีผลการรับประกันในแต่ละปีผันผวนได้ค่อนข้างมาก เนื่องจากการผันแปรในความถี่ของสินไหมขนาดเล็กและขนาดกลาง

บรรณานุกรม

ธโนดม โลกาพัฒนา และดวงดาว วิจักขณ์จาร์. *การประกันภัยต่อ ไม่ยากอย่างที่คิด*. สมาคมประกันวินาศภัยไทย.

Bellerose, R. Philippe. *Reinsurance For The Beginner*. F.C.I.I.

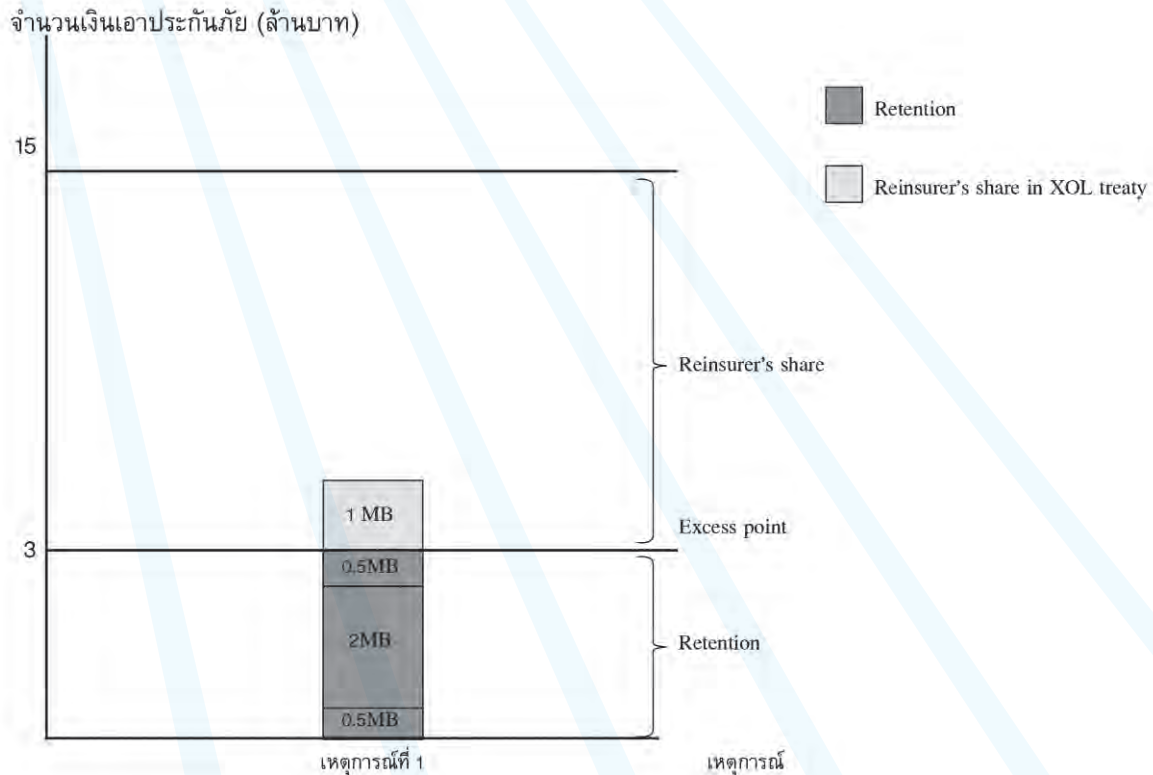
Kiln, Robert. and Kiln, Stephen. *Reinsurance In Practice* (4th ed.). London: Witherby & Co., Ltd.

ภาคผนวก

การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกิน (Excess of Loss Cover) แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

1. การคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินช่วงชั้นปกติ (Working Cover)

เป็นการคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินที่ทั้งบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อต่างยอมรับว่ามีความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นปกติ (Loss With Routine Regularity) ทั้งบริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อสามารถจะคาดคะเนถึงความถี่ในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายใต้สัญญาประกันภัยต่อแบบนี้ได้ การประกันภัยต่อแบบนี้จัดเพื่อปกป้องภัยที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจตามปกติของบริษัทเอาประกันภัยต่อโดยจะมีการกำหนด Excess Point และ Deductible ในระดับไม่สูงนัก บริษัทรับประกันภัยต่อจะจ่ายค่าความเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นในหนึ่งเหตุการณ์ในส่วนที่เกินกว่าส่วนที่รับเสี่ยงภัยเองของบริษัทเอาประกันภัยต่อ แต่ต้องไม่เกินจำนวนวงเงินสูงสุดที่ได้ตกลงกันไว้ ไม่ว่าจะภายใต้ความเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนในเหตุการณ์นั้นอาจจะมีจำนวนผู้เอาประกันภัยต่อเท่าไรก็ตาม สำหรับ Working Cover นี้ปกติจะมีความถี่ของความเสียหายที่บริษัทรับประกันภัยต่อต้องรับผิดชอบในอัตราสูงแต่มีขนาดของความเสียหายต่ำดังแสดงในภาพที่ 3.6

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างการประกันภัยต่อคุ้มครองความเสียหายส่วนเกิน (Excess of Loss)

3-26 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัยต่อ

จากภาพบริษัทประกันภัย A ได้ตกลงทำประกันภัยต่อคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินสำหรับแบบประกันประเภท สามัญ Excess of Loss per Event; 27,000,000 baht excess of 3,000,000 baht ไว้กับบริษัทประกันภัยต่อ B ต่อมาเกิด การเรียกร้องค่าสินไหมจากเหตุการณ์อุบัติเหตุเครื่องบินโดยสารสาธารณะตก ซึ่งอุบัติเหตุครั้งนี้มีผู้เสียชีวิตที่ได้เอาประกันภัยไว้ กับบริษัทประกันภัย A คือ นาย ก จำนวน 500,000 บาท นาย ข จำนวน 2,000,000 บาท นาย ค จำนวน 1,500,000 บาท

จากการทำประกันภัยต่อ บริษัทประกันภัย A จะรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนจำนวน 3,000,000 บาท และบริษัท ประกันภัยต่อ B จะรับผิดชอบจำนวน 1,000,000 บาท ซึ่งเป็นส่วนที่เกินจาก 3,000,000 บาท แต่ไม่เกินกว่าวงเงินความ คุ้มครอง 27,000,000 บาท

2. ความคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินช่วงชั้นมหันตภัย (Catastrophe Cover)

เป็นการป้องกันความเสี่ยงภัยของบริษัทเอาประกันภัยในสภาวะการณ์ที่สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของโลกมีการ เปลี่ยนแปลงต้องเผชิญกับมหันตภัย เช่น น้ำท่วม ลมพายุ คลื่นยักษ์สึนามิ แผ่นดินไหว เป็นต้น บริษัทรับประกันภัยจึงต้องการ ควบคุมการสะสมของความเสียหายที่เกิดจากเหตุการณ์มหันตภัย (Risk accumulation in the event of one catastrophe) ที่อาจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในจำนวนเงินที่สูงที่อาจเกิดจากมหันตภัยเดียวกัน การทำการประกันภัยต่อแบบนี้เพื่อ คุ้มครองความเสียหายส่วนเกินอันเนื่องมาจากมหันตภัยเดียวกัน (Catastrophe Excess of Loss Reinsurance หรือเรียกย่อ ๆ ว่า Catastrophe XOL หรือ CAT XOL) นี้ จะกำหนด Deductible คือส่วนที่เก็บไว้เอง ซึ่งสามารถมีจำนวนรายมากกว่า หนึ่งราย เพื่อลดผลกระทบของบริษัทเอาประกันภัยต่อที่อาจเกิดจากปัญหาการสะสมของภัยในกรณีที่เกิดมหันตภัยขึ้น (Catastrophe Event)

ในสัญญาประกันภัยต่อคุ้มครองความเสียหายส่วนเกินนี้ จะมีการกำหนดเงื่อนไขว่าผู้เอาประกันภัยต่อจะสามารถ เรียกร้องให้ชดเชยค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทรับประกันภัยต่อได้ก็ต่อเมื่อจะต้องมีความเสียหายอย่างน้อย 2 รายขึ้นไปจากเหตุการณ์เดียวกัน (Two Risks Warranty) เช่น เสียชีวิตอย่างน้อย 2 คนในเหตุการณ์อุบัติเหตุเครื่องบินตก เป็นต้น โดยบริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องกำหนด Deductible ของ Catastrophe XOL ให้สูงมากเพียงพอที่จะมีความเสียหายหลาย ๆ รายเกิดขึ้นจากเหตุการณ์มหันตภัยเดียวกัน

สำหรับวงเงินความคุ้มครองจะคำนวณจากจำนวนเท่าของ Retention และเมื่อมีการจ่ายค่าสินไหมทดแทน ความ คุ้มครองจะลดลงตามจำนวนค่าสินไหมที่เรียกจากบริษัทรับประกันภัยต่อ จึงต้องมีการจัดซื้อความคุ้มครองเพิ่มเพื่อทดแทน จำนวนเงินการคุ้มครองที่ใช้ไปแล้ว (Reinstatement) โดยปกติแล้ว Catastrophe XOL จะมีความถี่ความเสียหายค่อนข้างต่ำ แต่มีขนาดของความเสียหายเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง (Low Loss Frequency, High Loss Severity) จึงทำให้มีความ จำเป็นต้องจัดทำสัญญาประกันภัยต่อแบบนี้ในรูปของชั้น (Layer) บริษัทเอาประกันภัยต่อจะต้องรับผิดชอบค่าเสียหายในส่วน ที่เป็น Deductible ของ First Layer เอง ขณะที่บริษัทรับประกันภัยต่อ จะรับผิดชอบค่าเสียหายส่วนเกินจากนั้นจนเต็มวงเงิน ที่ได้ตกลงกันไว้ในแต่ละ Layer

ในทางปฏิบัติแล้ว การซื้อประกันความเสียหายส่วนเกินวงเงินที่สูง ๆ จะมีการจัดแบ่งเป็นหลาย ๆ Layer แทนที่จะ จัดให้มีเพียง Layer เดียว ตัวอย่างเช่น

First Layer	:	THB	27,000,000	xs	THB	3,000,000
Second Layer	:	THB	150,000,000	xs	THB	30,000,000

บริษัทรับประกันภัยต่อใน First Layer จะรับผิดชอบสำหรับค่าเสียหายจาก 3 ล้านบาทแรกซึ่งเป็น Deductible ของบริษัทเอาประกันภัยต่อขึ้นไปอีก 27 ล้านบาท

บริษัทรับประกันภัยต่อใน Second Layer จะรับผิดชอบสำหรับค่าเสียหายจาก 30 ล้านบาทใน First Layer ขึ้นไป อีก 150 ล้านบาท

การแยกวงเงินการคุ้มครองสำหรับการประกันความเสียหายส่วนเกินออกเป็นชั้น ๆ (Several Layers) เช่นนี้มีประโยชน์แก่บริษัทเอาประกันภัยต่อและบริษัทรับประกันภัยต่อ ในการบริหารค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายสำหรับเบี้ยประกันภัยต่อ และการจัดการความเสี่ยง อัตราเบี้ยประกันภัยต่อในช่วงทุนประกันภัย Layers ระดับล่าง ๆ จะสูงกว่าเพราะมีโอกาสเกิดการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสูงกว่าแม้ว่าวงเงินเอาประกันภัยจะไม่สูงนักก็ตาม ดังนั้นการแบ่งชั้น layer จะช่วยลดเบี้ยประกันภัยต่อที่ต้องจ่ายได้ บริษัทรับประกันภัยต่อที่รับเสี่ยงภัยใน Layer ระดับบน ๆ จะเสนออัตราเบี้ยต่ำกว่าในชั้นล่าง ๆ เพราะให้ความคุ้มครองวงเงินการคุ้มครองที่ค่อนข้างสูงแต่มีโอกาสดังกล่าวในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในระดับต่ำกว่า

ใน Catastrophe XOL Treaty โดยทั่วไปจึงมีข้อกำหนดว่าด้วยจำนวนชั่วโมง (Hours Clause หรือ Loss Occurrence Clause) เพื่ออนุญาตให้บริษัทรับประกันภัยต่อสามารถที่จะรวบรวมความเสียหายที่มีต่อผู้เอาประกันภัยจำนวนหลาย ๆ ราย ซึ่งได้รับความเสียหายในเหตุการณ์เดียวกันภายในระยะเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้เข้าด้วยกัน เพื่อกำหนดความเสียหายส่วนที่บริษัทเอาประกันภัยต่อต้องรับผิดชอบเอง (Deductible) และความเสียหายส่วนที่บริษัทรับประกันภัยต่อต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยต่อภายในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งจะถือว่าเป็นความเสียหายจากเหตุการณ์เดียวกัน (One Event, One Catastrophe หรือ One Loss) โดยทั่วไปมักจะแบ่งเป็น 72 ชั่วโมงและ 168 ชั่วโมงต่อเนื่องกัน

เงื่อนไขของ Hour Clause ที่ใช้โดยบริษัทรับประกันภัยต่อแต่ละรายอาจกำหนดประเภทของมหันตภัยและระยะเวลาสำหรับมหันตภัยแต่ละอย่างไว้แตกต่างกัน และมักจะมีเงื่อนไขที่อนุญาตให้บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถจะเลือกวันเวลาที่จะเริ่มต้นนับระยะเวลาของชั่วโมงที่ต่อเนื่องกันเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายตาม Catastrophe XOL Treaty นี้ได้ ซึ่งบริษัทเอาประกันภัยต่อมักจะเลือกช่วงระยะเวลาที่มีความเสียหายรวมกันสูงที่สุด และถ้ามหันตภัยใดมีระยะเวลาที่เกิดขึ้นยาวนานกว่าจำนวนชั่วโมงที่กำหนดไว้ บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถจะแบ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นออกเป็นความเสียหาย 2 เหตุการณ์หรือมากกว่านั้นได้ แต่จะต้องไม่มีระยะเวลาซ้ำซ้อนกัน

ลักษณะสำคัญของ Catastrophe XOL Reinsurance

- 1) บริษัทเอาประกันภัยต่อสามารถเก็บความเสี่ยงภัยไว้เองได้จำนวนที่สูงขึ้น หากเป็นการประกันภัยต่อแบบอื่นแล้ว การเก็บความเสี่ยงภัยไว้สูงในระดับนี้อาจมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของบริษัทเอาประกันภัยต่อได้
- 2) บริษัทรับประกันภัยต่อ จะรับผิดชอบเฉพาะในกรณีที่เกิดความเสียหายจากภัยหนึ่งภัยใดที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น ดังนั้นเบี้ยประกันภัยต่อจะคำนวณจากโอกาสที่จะเกิดความสูญเสียที่กระทบต่อสัญญาเท่านั้น หากมีโอกาสเกิดความเสียหายน้อยอัตราเบี้ยประกันภัยต่ออาจมีจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น ในทางกลับกันหากโอกาสที่จะเกิดความเสียหายมีมากอัตราเบี้ยประกันภัยต่อก็จะแปรผันตามเช่นกัน
- 3) เมื่อได้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนแล้ว เงินค่าสินไหมทดแทนส่วนหนึ่งจะถูกหักออกไปเป็นค่าเบี้ยประกันภัยต่อที่จะต้องจ่ายเพิ่มเพื่อให้จำนวนเงินจำกัดความรับผิดชอบกลับคืนสู่สภาพเดิม (Reinstatement Premium)